

PASKAIDROJUMI DIPLOMA PIELIKUMA AIZPILDĪŠANAI (pa DP punktiem)

1 ZIŅAS PAR *KVALIFIKĀCIJAS* ĪPAŠNIEKU

- 1.1 Norādīt pilnu uzvārdu.
- 1.2 Ietvert visus personas priekšvārdus.
- 1.3 Norādīt dzimšanas datumu, mēnesi un gadu.
- 1.4 Norādīt numuru, kas identificē personu kā konkrētajā programmā uzņemtu studentu. Var norādīt arī personas kodu.

2 ZIŅAS PAR *KVALIFIKĀCIJU*

- 2.1 Jāsniedz pilns *kvalifikācijas* nosaukums oriģinālvalodā, kā tas rakstīts oriģinālajā dokumentā, piem., *Fizikas bakalaura, inženiera diploms, jurista profesionālās augstākās izglītības diploms, ārsta grāds u.c.* Ja piešķirums ir divkāršs (piemēram, bakalaura grāds un skolotāja profesionālā *kvalifikācija*), tas jāatspoguļo. Ja *kvalifikācija* dod tās īpašniekam kādu valstī atzītu nosaukumu, piemēram, *ārsts, inženieris, skolotājs*, tas jānorāda. Norādīt, ja nosaukums ir aizsargāts ar likumu.
- 2.2 Jānorāda tikai galvenais(-ie) studiju virziens(-i) (disciplīnas), kas nosaka galveno (-ās) priekšmetu jomu(-as) *kvalifikācijai*, piem., *Politoloģija un vēsture, Cilvēkresursu menedžments, Biznesa administrācija, Molekulārbioloģija u.c.*
- 2.3 Jānorāda *kvalifikāciju* piešķirošās iestādes nosaukums. Tas parasti, taču ne vienmēr, sakrīt ar studijas administrējošās un programmu nodrošinošās mācību iestādes nosaukumu (skat. 2.4). *Kvalifikācijas* apgūšana principā var notikt arī kādā citā iestādē, kurai *kvalifikāciju* piešķirošā iestāde ir deleģējusi mācību programmas realizāciju. *Kvalifikāciju* piešķirošā iestāde (institūcija) principā var būt valsts (dažās valstīs. *kvalifikācijas* var tikt piešķirtas nevis augstskolas, bet gan valsts vārdā pēc *valsts eksāmenu* nokārtošanas) augstskola, kurā notiek studijas, cita augstskola (dažās valstīs jaunām vai mazām augstskolām var nebūt tiesību patstāvīgi piešķirt *kvalifikācijas*, tās gan realizē apmācību, bet *kvalifikācijas* piešķir universitāte, kurai ir šādas tiesības), vai profesionālā asociācija (piemēram, ārstu vai juristu profesionālos sertifikātus parasti piešķir attiecīgās specialitātes profesionālās asociācijas, kaut gan apmācības programma tiek realizēta augstskolā). Latvijā attiecībā uz doktora grādiem ir iespējams, ka doktorantūras studijas ir notikušas augstskolā, taču doktora grādu piešķir promocijas padome, kura nav augstskolas sastāvā. Šajā punktā jāatspoguļo gadījumi, kad *kvalifikācijas* piešķirēja iestāde nesakrīt ar studijas realizējošo iestādi. Jānorāda arī piešķirējainstitūcijas statuss - valsts iestāde, privāta valsts atzīta augstskola, privāta iestāde, kas un kad šo iestādi/programmu akreditējis (ja to paredz attiecīgās valsts likumdošana). Visbeidzot, šajā punktā jānorāda arī *kvalifikāciju* piešķirušās iestādes vieta vispārējā nacionālajā izglītības klasifikācijā, piem., *universitāte, universitātes tipa augstskola, profesionālā augstskola, profesionāla asociācija* u.c. Ja *kvalifikāciju* piešķirošā un studijas realizējošā iestāde ir atšķirīgas, jānorāda abu statuss.
- 2.4 Šis punkts attiecas uz iestādi, kas realizē studiju programmu. Dažos gadījumos tā var būt atšķirīga no *kvalifikāciju* piešķirošās iestādes (skat.2.3). Jānorāda arī studijas nodrošinošās iestādes statuss: valsts iestāde, privāta valsts atzīta iestāde, privāta iestāde, kas un kad šo iestād/programmu akreditējis (ja to paredz nacionālā likumdošana). Bez tam jānorāda piešķirējainstitūcijas vieta vispārējā nacionālajā izglītības klasifikācijā, piem., *augstākās izglītības koledža, privāts institūts*, u.c.
- 2.5 Jānorāda valoda(-s), kādā(-s) notikusi apmācība un eksaminācija.

3 ZIŅAS PAR PIEŠKIRTĀS *KVALIFIKĀCIJAS* LĪMENI

- 3.1 Precīzi jānorāda piešķirtās *kvalifikācijas* līmenis un tās vieta nacionālajā izglītības piešķirumu struktūrā (izskaidrota saskaņā ar informāciju astotajā sadaļā). Tas jāizskaidro vietējās izglītības sistēmas ietvaros, piem., *pirmais/otrais akadēmiskais grāds, profesionāls augstskolas diploms, 4 gadu studijas pēc vidusskolas, pēcdiploma profesionālā apmācība* utt. Jāiekļauj jebkura noderīga informācija par "līmeņa rādītājiem", kas ir nacionāli radīti un atzīti un kas attiecas uz attiecīgo *kvalifikāciju* (bet kategoriski nedrīkst norādīt analogijas citu valstu izglītības sistēmās!!).
- 3.2 Jāsniedz oficiālais programmas garums gados un reālā studiju slodze (kreditpunktos), ieskaitot informāciju par tādiem būtiskiem studiju komponentiem kā praktisko apmācību, prakses periodiem. Vēlams, lai studiju slodze tiktu izteikta kā studenta kopējais darba apjoms. Tas sastāv no programmai paredzētās studiju slodzes, ieskaitot mācību nodarbības un studenta individuālās studijas, eksāmenus, u.c. To izsaka, izmantojot attiecīgajā valstī pieņemto studiju ilguma aprakstu, parasti kreditpunktos, taču to var izteikt arī kā stundu skaitu x nedēļā y nedēļas, vai, piemēram, pilnslodzes studiju gados/mēnešos/nedēļās utt.

- 3.3 Jāuzskaita vai jāizskaidro priekšnosacījumi uzņemšanai programmā, kuras rezultātā piešķirta Pielikumā aprakstītā *kvalifikācija*, piem., uzņemšanai nepieciešama *vispārējā vidējā izglītība, mūzikas vidusskolas diploms, ārsta diploms, matemātikas vai datorzinātņu bakalaura grāds*, utt. Tas ir īpaši būtiski, ja Pielikums attiecas uz tālāka posma augstākās izglītības *kvalifikāciju* (piem. maģistra grādu, inženiera, skolotāja diplomu).

4 ZIŅAS PAR STUDIJU SATURU UN IEGŪTAJIEM REZULTĀTIEM

- 4.1 Šajā punktā jāraksturo programmas apgūšanas veids, t.i., pilna laika vai daļlaika, mācības klātienē vai neklātienē, nepārtrauktas studijas vai studijas ar pārtraukumiem, tālmācība, studijas ietverot prakses periodus darbavietā (ārpus augstskolas) utt.
- 4.2 Jācenšas paskaidrot paskaidrot minimālos nosacījumus *kvalifikācijas* iegūšanai, piem., jānorāda visi obligātie studiju kursi un obligātās prakses, tāpat arī noteikumi, kas attiecas uz noslēguma darbu (bakalaura vai maģistra darbu/ diplomdarbu/ disertāciju), utt. Jāpaskaidro jebkādas īpatnības, kas var palīdzēt labāk izprast *kvalifikāciju*, it sevišķi informācija par prasībām *kvalifikācijas* iegūšanai. Ja iespējams, jāsniedz paskaidrojumi par mērķiem, kuriem paredzēta attiecīgā *kvalifikācija* un šo mērķu sasniegšanai nepieciešamajiem **studiju rezultātiem**, t.i. ar šo *kvalifikāciju* saistītajām zināšanām, prasmēm un spējām.
- 4.3 Jāsniedz ziņas par katru programmas sastāvdaļu, to īpatsvaru programmā, norādot arī *kvalifikācijas* īpašnieka iegūtās atzīmes katrā no *kvalifikācijas* galvenajiem komponentiem. Ziņām jābūt pilnīgām un saskaņotām ar to, kā tas parasti tiek reģistrēts attiecīgajā augstskolā. Jāietver visi eksāmeni un citi novērtētie studiju komponenti, ieskaitot kursa darbus, bakalaura/maģistra/diploma darbus vai disertācijas. Jānorāda, vai šie darbi ir aizstāvēti (dažos gadījumos – Latvijas augstskolās tas parasti attiecas uz kursa darbiem - darbs tiek iesniegts pasniedzējam, kurš to novērtē un izliek atzīmi bez darba aizstāvēšanas). Visa šī informācija bieži ir pieejama sekmju izrakstu (*transkriptu*) formā (ļoti noderīga *transkriptu* forma tika izveidota Eiropas kredītu pārneses sistēmai [ECTS]³). Daudzas augstskolas, kas izmanto kredītpunktu sistēmas, veido detalizētus *transkriptus*. Šos gatavos *transkriptus* var iekļaut Diploma pielikumā. Ja vien iespējams, jāuzrāda kredītpunktu sadalījums starp programmas sastāvdaļām.
- 4.4 Šajā punktā jāsniedz informācija par augstskolā izmantoto novērtēšanas shēmu un minimālajām pietiekamajām atzīmēm, piemēram, atzīmju skala ir 0-10, minimālā pietiekamā atzīme ir 4. Daudzas valstis norāda, ka pat vienas augstākās izglītības iestādes ietvaros dažkārt ir vērojama visai atšķirīga vērtēšanas prakse (piemēram, vienā fakultātē, visiem sekmīgajiem studentiem atzīmes faktiski svārstās starp 7 un 10, kamēr citā – starp 4 un 8). Šī iemesla dēļ ļoti vēlams norādīt, kāds ir atzīmju sadalījums konkrētajā programmā. Piemēram, salīdzinot konkrētās programmas studentus, izrādās, ka atzīmju īpatsvari ir šādi:

atzīme	īpatsvars
10	2%
9	5%
8	11%
7	38%
6	29%
5	14%
4	1%

Šīs norādes ļauj diploma novērtētājam objektīvi salīdzināt iegūtās atzīmes ar atzīmēm savā valstī, savā augstskolā utt.

- 4.5 Ja tiek lietots augstskolas absolventu iedalījums grupās (kvalitātes klasēs) pēc to sekmēm, tad jānorāda, kādai kvalitātes klasei atbilst konkrētās *kvalifikācijas* īpašnieks. Dažās valstīs diplomā tiek rakstīts novērtējums *kvalifikācijas* īpašnieka kopējam sekmju līmenim (piem., *First/Upper second/Lower second/Third Class Honours, Summa Cum Laude, Merit, Avec Distinction*, u.tml.) Ja absolventi netiek grupēti pēc sekmēm, šajā sadaļā būtu rakstāms “not applicable”. Dažas Latvijas augstskolas piešķir diplomus “ar izcilību”. Tādā gadījumā jānorāda arī kritēriji, kuru rezultātā izcilība tiek iegūta, (piem- visas atzīmes ir 8 un augstākas u. tml.)

5 ZIŅAS PAR KVALIFIKĀCIJAS FUNKCIJU

³ Sīkākas ziņas skatīt Eiropas Kopienas publicētajā ECTS Users' Guide (<http://europa.eu.int/en/com/dg22>).

5.1 Jānorāda, vai valstī, kur *kvalifikācija* piešķirta, tā dod tiesības uz tālākām akadēmiskām un/vai profesionālām studijām. Piem., Latvijā bakalaura grāds dod tiesības studēt maģistratūrā (dažos gadījumos - arī inženiera vai skolotāja profesionālajās programmās), maģistra grāds dod tiesības studēt doktorantūrā utt. Ir iespējams, ka tiesības tālākām studijām neattiecas uz visiem attiecīgās *kvalifikācijas* īpašniekiem, bet tikai uz ierobežotu daļu. Šādā gadījumā jānorāda iegūstamās atzīmes vai standarti, kas jāizpilda šādu tiesību iegūšanai. (Piem., Vācijā *Fachhochschule* beidzējs var iestāties doktorantūrā, ja viņa atzīmes atbilst stingri noteiktiem kritērijiem).

Jānorāda, vai šī ir galīgā (beigu) *kvalifikācija* vai daļa no piešķirumu hierarhijas.

5.2 Jāsniedz ziņas par tiesībām strādāt profesijā vai profesionālo statusu, kas piešķirts *kvalifikācijas* īpašniekam. Kādas īpašas tiesības, ja tādas ir, šī *kvalifikācija* nodrošina nodarbinātības jomā vai patstāvīgā profesionālā darbībā un jānorāda, kura kompetentā iestāde to nosaka. Jānorāda, ja *kvalifikācija* dod tiesības strādāt reglamentētā profesijā.

Piem., Latvijā *ārsta grāds* dod tiesības strādāt sertificēta ārsta uzraudzībā, bet nedod tiesības patstāvīgi praktizēt. Ārstu profesionālos sertifikātus izsniedz attiecīgās specialitātes ārstu profesionālā asociācija. Attiecībā uz daudzām Latvijā piešķiramajām *kvalifikācijām* šajā sadaļā jāraksta "nav". Piem., ekonomikas bakalaura, vēstures maģistrs, ķīmijas doktors u.tml. nedod nekādas īpašas tiesības strādāt attiecīgajā profesijā. Savukārt, vairumam inženieru profesiju pagaidām nav noteiktu prasību kandidāta izglītībai, t.i. inženiera izglītība attiecīgajā specialitātē faktiski gan ir vēlama, taču to nereglamentē likumi vai vispārēji noteikumi.

6 PAPILDINFORMĀCIJA

6.1 Jāsniedz jebkura papildus informācija, kas nav iekļauta iepriekšējās sadaļās, bet ir svarīga, lai varētu novērtēt *kvalifikācijas* būtību, līmeni un pielietojamību, piem., *kvalifikācijā* iekļauts studiju/apmācības periods citā mācību iestādē/ uzņēmumā/valstī, vai jāiekļauj būtiskas sīkākas ziņas par augstāko mācību iestādi, kur *kvalifikācija* iegūta.

6.2 Jānorāda jebkādi nozīmīgi informācijas avoti, kuros var iegūt sīkākas ziņas par attiecīgo *kvalifikāciju*, piem., augstskolas *Interneta* lapa; piešķirēj institūcijas departaments; nacionālais informācijas centrs; Eiropas Svienības Nacionālo akadēmiskās atzīšanas informācijas centru tīkls (NARIC); Eiropas Padomes/UNESCO Eiropas Nacionālo akadēmiskās atzīšanas un mobilitātes informācijas centru tīkls (ENIC).

7 PIELIKUMA APSTIPRINĀJUMS

7.1 Diploma pielikuma izsniegšanas datums. Tam nav noteikti jāsakrīt ar *kvalifikācijas* piešķiršanas datumu.

7.2 Diploma pielikumu apstiprinājušās amatpersonas vārds, uzvārds un paraksts.

7.3 Diploma pielikumu apstiprinājušās amatpersonas ieņemamais amats.

7.4 Tās iestādes oficiālais zīmogs, kas nodrošina diploma pielikuma autentiskumu.

8 INFORMĀCIJA PAR NACIONĀLO AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS SISTĒMU

Jāsniedz informācija par augstākās izglītības sistēmu: tās vispārējās uzņemšanas prasības; iestāžu tipi un *kvalifikāciju* struktūra⁴. Šim paskaidrojumam jāsniedz *kvalifikācijas* konteksts izglītības sistēmā. Šo aprakstu standarta modelim kopā ar būtiskiem paskaidrojumiem valstī jābūt pieejamiem. Tam jātiek izveidotam šī projekta turpinājumā un sadarbībā ar atbilstošiem Nacionālajiem (Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas) akadēmiskās atzīšanas informācijas centriem (NARIC), Eiropas (Eiropas Padomes/UNESCO) Nacionālajiem akadēmiskās atzīšanas un mobilitātes informācijas centriem (ENIC), ministrijām un rektoru padomēm.

Latvijas Akadēmiskās informācijas centrs veido un katru gadu atjauno Latvijas izglītības sistēmas aprakstu angļu valodā, kurš ir pieejams AIC mājaslapā <http://www.aic.lv>.

⁴ Pēc 1997. gada aprīlī Lisabonā parakstītās Eiropas Padomes/UNESCO Konvencijas "Par *kvalifikāciju*, kas saistīta ar augstāko izglītību, atzīšanu Eiropas reģionā", tās parakstītājiem ir jānodrošina šādas informācijas sniegšana.